

OBWIESZCZENIE MINISTRA HANDLU ZAGRANICZNEGO

z dnia 4 grudnia 1984 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 26 marca 1975 r. — Prawo celne.

1. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 3 lipca 1984 r. o zmianie ustawy — Prawo celne (Dz. U. Nr 34, poz. 183) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 26 marca 1975 r. — Prawo celne (Dz. U. Nr 10, poz. 56, z 1981 r. Nr 20, poz. 99 i z 1984 r. Nr 34, poz. 183), z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) rozdziału 6 ustawy z dnia 26 marca 1975 r. — Prawo celne (Dz. U. Nr 10, poz. 56) w brzmieniu:

„Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 53. W dekreście z dnia 16 maja 1956 r. o umarzaniu i udzielaniu ulg w spłacaniu należności państwowych (Dz. U. Nr 17, poz. 92) art. 4 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) należności celnych, zobowiązań podatkowych i innych należności z nimi zrównanych”.

Art. 54. Traci moc ustawa z dnia 14 lipca 1961 r. — Prawo celne (Dz. U. Nr 33, poz. 166).

Art. 55. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1975 r.”;

- 2) art. 24 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o kontroli publikacji i widowisk (Dz. U. Nr 20, poz. 99) w brzmieniu:

„Art. 24. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1981 r.”;

- 3) art. 2 i 4 ustawy z dnia 3 lipca 1984 r. o zmianie ustawy — Prawo celne (Dz. U. Nr 34, poz. 184) w brzmieniu:

„Art. 2. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 1980 r. Nr 9, poz. 26 i Nr 27, poz. 111 oraz z 1982 r. Nr 7, poz. 55) w art. 196 § 2 pkt 11 po wyrazach „oraz należności celnych” skreśla się wyrazy „z wyłączeniem należności celnych od państwowych jednostek organizacyjnych”.

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 1984 r.”.

Minister Handlu Zagranicznego: *T. Nestorowicz*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Handlu Zagranicznego z dnia 4 grudnia 1984 r. (poz. 290)

USTAWA

z dnia 26 marca 1975 r.

Prawo celne.

Rozdział I

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Przywóz towarów z zagranicy, wywóz ich za granicę oraz przewóz przez polski obszar celny odbywają się z zachowaniem przepisów niniejszej ustawy oraz umów międzynarodowych.

2. Używane w dalszych przepisach ustawy określenia „obrotów towarowy z zagranicą” oznacza przywóz towarów z zagranicy, wywóz ich za granicę oraz przewóz przez polski obszar celny.

3. Określenia „przywóz”, „wywóz” i „przewóz” oznaczają wszelkie sposoby przemieszczania towarów przez granicę państwową.

Art. 2. Obrót towarowy z zagranicą podlega kontroli celnej.

Art. 3. 1. Handlowym obrotem towarowym z zagranicą jest przywóz towarów z zagranicy, jak również ich wywóz za granicę, dokonywany w ramach uprawnień do prowadzenia działalności w zakresie handlu zagranicznego.

2. Obrót towarowy z zagranicą inny niż określony w ust. 1 jest niehandlowym obrotem towarowym z zagranicą.

Art. 4. Towarem w rozumieniu niniejszej ustawy jest każda rzecz ruchoma, nie wyłączając środków płatniczych i papierów wartościowych, jak również energia elektryczna, ciepła lub inna.

Art. 5. 1. Towarem celnym staje się towar:

- 1) przywożony z zagranicy — z chwilą przekroczenia granicy państwowej, a w wypadku gdy na podstawie umów międzynarodowych kontrola celna odbywa się za granicą, — z chwilą powstania obowiązku przedstawienia go do kontroli celnej,
- 2) przeznaczony do wywozu za granicę — z chwilą przystąpienia funkcjonariusza celnego do odprawy celnej, a wywożony przez osobę przekraczającą granicę — z chwilą powstania obowiązku przedstawienia go do kontroli celnej,
- 3) przewożony przez polski obszar celny — gdy znajduje się na tym obszarze.

2. Towar przywożony z zagranicy przestaje być towarem celnym po dokonaniu odprawy celnej oraz po dopuszczeniu bez zastrzeżeń do obrotu na polskim obszarze celnym.

3. Towar wywożony za granicę przestaje być towarem celnym po dokonaniu odprawy celnej oraz po dopuszczeniu bez zastrzeżeń do wywozu i wywiezieniu za granicę.

4. Na towarze celnym przywożonym z zagranicy zabezpiecza się ciężące na nim należności celne bez wzglę-

du na prawa osób trzecich i z pierwszeństwem przed wszystkimi obciążeniami i przywilejami. Towar ten może być przez organy celne zatrzymany lub zajęty do czasu uiszczenia należności celnych.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do towarów celnich stanowiących własność Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych.

Art. 6. 1. Polskim obszarem celnym jest terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia ustanawiać na polskim obszarze celnym wolne obszary celne oraz określać zasady obrotu towarowego pomiędzy wolnym obszarem celnym a zagranicą, jak też pomiędzy wolnym obszarem celnym a pozostałym obszarem celnym.

Art. 7. 1. Krajem pochodzenia towarów stanowiących:

- 1) płody przyrody — jest kraj, w którym płody były wyhodowane, zebrane, wydobyte albo w inny sposób uzyskane,
- 2) zasoby morza i dna morskiego, jak również przetwory z nich wytworzone na morzu — jest kraj, którego przedsiębiorstwo dokonało połowów, wydobycia lub przetworzenia,
- 3) wyroby gotowe lub półgotowe — jest kraj, w którym wyroby zostały wytworzone.

2. Płody oraz wyroby uzyskane lub wytworzone w jednym kraju, a poddane w innym kraju obróbce lub przeróbce, uważa się za pochodzące z kraju, w którym dokonano obróbki lub przeróbki, jeżeli co najmniej 50% ogólnej ich wartości przypada na koszty robocizny i materiałów tego kraju, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Art. 8. Należnościami celnymi są:

- 1) cła przywozowe i wywozowe,
- 2) inne opłaty przewidziane w niniejszej ustawie.

Art. 9. 1. Towar celny przywieziony z zagranicy może być przechowywany w składzie celnym bez uiszczenia należności celnych i bez pozwolenia na przywóz, jeżeli jest ono wymagane stosownie do art. 11.

2. Towar przeznaczony do wywozu za granicę może być przechowywany w składzie celnym tylko po dokonaniu odprawy celnej i dopuszczeniu przez urząd celny do wywozu.

3. Nie są składami celnymi magazyny celne prowadzone przez przedsiębiorstwa przewozowe, spedycyjne i zarządy portów, a służące do przejściowego złożenia towarów na czas niezbędny dla potrzeb kontroli celnej.

4. Minister Handlu Zagranicznego określi w drodze rozporządzenia wypadki, zasady oraz terminy przechowywania w depozycie urzędów celnych towarów celnich przywiezionych z zagranicy, jak również towarów zgłoszonych do wywozu za granicę, lecz do wywozu nie dopuszczonych.

5. Zakładanie i prowadzenie składów celnych wymaga zezwolenia Ministra Handlu Zagranicznego.

6. Minister Handlu Zagranicznego określa rodzaje składów celnych, zasady ich prowadzenia, okres przechowywania towaru, a także, czy i w jakim zakresie towar złożony w składzie celnym może być dzielony, sortowany lub przerabiany.

Art. 10. Minister Handlu Zagranicznego określi w drodze rozporządzenia wypadki, w których wynoszenie towarów ze składów i magazynów celnych i z innych miejsc odprawy celnej lub ze środków przewozowych albo wnoszenie do tych miejsc lub do środków przewozowych uważa się za przewóz przez granicę państwową.

Rozdział 2

Zasady obrotu towarowego z zagranicą.

Art. 11. 1. Przywóz towarów z zagranicy i wywóz towarów za granicę może odbywać się tylko za pozwoleniem, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Minister Handlu Zagranicznego określi:

- 1) jednostki organizacyjne upoważnione do wydawania pozwoleń, jak również zasady i tryb ich wydawania,
- 2) wypadki, w których przywóz towarów z zagranicy lub wywóz towarów za granicę nie wymaga pozwolenia.

3. Przepisy, o których mowa w ust. 2, w stosunku do niehandlowego obrotu towarowego z zagranicą wydaje Minister Handlu Zagranicznego w drodze rozporządzenia.

4. Rada Ministrów może, jeżeli tego wymagają względy gospodarcze kraju, wprowadzać w drodze rozporządzenia czasowe ograniczenia przywozu, wywozu i przewozu towarów.

Art. 12. Przywóz, wywóz i przewóz towarów, których posiadanie lub obrót jest na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych zabroniony lub poddany ograniczeniom, może nastąpić tylko w razie spełnienia warunków określonych w tych przepisach lub umowach, niezależnie od spełnienia warunków określonych w niniejszej ustawie.

Art. 13. 1. Przywóz, wywóz lub przewóz utworów i przekazów informacji wyrażonych za pomocą druku, obrazu lub innych form służących do ich utrwalenia i przekazywania, o treści szkodliwej dla dobra i interesów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jest zakazany, z wyjątkiem wypadków określonych w przepisach szczególnych.

2. Zakazany jest również przywóz, wywóz lub przewóz innych przedmiotów mogących służyć celom sprzecznym z dobrem i interesami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Towary celne określone w ust. 1 ulegają przypadkowi. Przepadek można orzec również w stosunku do towarów celnych określonych w ust. 2 a także do innych towarów przywożonych, wywożonych lub przewożonych w tej samej przesyłce z towarami, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. W sprawach wymienionych w ust. 3 orzeka urząd celny, chyba że inny organ wszczął postępowanie karne w tych sprawach.

5. Decyzje dotyczące przypadku utworów i przekazów informacji, o których mowa w ust. 1, mogą być skarżone do Naczelnego Sądu Administracyjnego na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Art. 14. Urząd celny może zatrzymać towary celne przywożone z zagranicy i zwrócić je za granicę w wypadkach i na warunkach określonych umową międzynarodową.

Art. 15. 1. Na towary przywożone z zagranicy i wywożone za granicę mogą być ustanowione cła przywozowe i wywozowe.

2. Cła na towary przywożone z zagranicy i na towary wywożone za granicę ustanawia w drodze rozporządzenia:

- 1) w handlowym obrocie towarowym z zagranicą — Rada Ministrów,
- 2) w niehandlowym obrocie towarowym z zagranicą — Minister Handlu Zagranicznego.

3. Minister Handlu Zagranicznego określa zasady klasyfikacji taryfowej towarów.

4. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia upoważnić Ministra Handlu Zagranicznego do zmiany w określonych wypadkach ustanowionych stawek celnych na towary w handlowym obrocie towarowym z zagranicą.

5. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) zasady wymiaru cel antydumpingowych,
- 2) organy właściwe w sprawach postępowania antydumpingowego oraz zasady i tryb tego postępowania.

6. Minister Handlu Zagranicznego, w drodze rozporządzenia, może określać wysokość oraz zasady wymiaru i poboru cel od towarów odprawionych warunkowo.

Art. 16. 1. Pobieranie ustanowionych cel może być zawieszona w wypadkach uzasadnionych potrzebami gospodarczymi lub społecznymi kraju.

2. Pobieranie cel, w drodze rozporządzenia, zawieszają:

- 1) w handlowym obrocie towarowym z zagranicą — Rada Ministrów,
- 2) w niehandlowym obrocie towarowym z zagranicą — Minister Handlu Zagranicznego.

Art. 17. Minister Handlu Zagranicznego może w drodze rozporządzenia wprowadzać:

- 1) opłaty celne manipulacyjne od towarów przywożonych oraz wywożonych,
- 2) opłaty od pozwoleń na przywóz i wywóz towarów,
- 3) opłaty za przechowywanie towarów w depozycie w urzędach celnych,
- 4) opłaty za czynności organów administracji celnej dokonywane na wniosek osoby zainteresowanej poza miejscem lub czasem urzędowania, a w razie konwojowania lub strzeżenia towarów celnych — bez względu na czas i miejsce urzędowania.

Art. 18. 1. Towary przewożone przez polski obszar celny są wolne od cła, a ich przewóz nie wymaga pozwoleń określonych w art. 11; przewóz przez polski obszar celny nie zwalnia od obowiązku przewidzianego odpowiednio w art. 22 lub 23.

2. Przewóz towarów może być uzależniony od wpłacenia kwoty równej wysokości przypadającego cła przy-

wozowego tytułem jego zabezpieczenia, a jeżeli przywóz tych towarów wymaga pozwolenia określonego w art. 11, również od wpłacenia kwoty równej 50% krajowej wartości towaru tytułem zabezpieczenia obowiązku jego wywozu.

Art. 19. 1. Na zasadzie wzajemności wolne są od obowiązku posiadania pozwolenia na przywóz i wywóz oraz od cła przedmioty przeznaczone do użytku:

- 1) urzędowego obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz misji specjalnych w Polsce,
- 2) osobistego uwierzytelnionych w Polsce szefów przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, osób należących do personelu dyplomatycznego tych przedstawicielstw i misji specjalnych oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych, jak również pozostających z nimi we wspólnocie domowej członków ich rodzin,
- 3) osobistego/urzędników konsularnych państw obcych oraz pozostających z nimi we wspólnocie domowej członków ich rodzin,

osobistego osób nie korzystających z immunitetu, a należących do cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz misji specjalnych w Polsce.

2. Minister Handlu Zagranicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych określi w drodze rozporządzenia zakres, wypadki oraz tryb stosowania zwolnień od obowiązku posiadania pozwolenia na przywóz i wywóz oraz od należności celnych, w odniesieniu do przedmiotów określonych w ust. 1.

Art. 20. 1. Wolne są od obowiązku posiadania pozwolenia na przywóz i wywóz oraz od cła.

- 1) przedmioty potrzebne w podróży osobom przekraczającym granicę,
- 2) przedmioty stanowiące mienie osób przesiedlających się,
- 3) przedmioty pozostałe po osobie zmarłej, przypadające osobom zamieszkałym w kraju lub za granicą,
- 4) przedmioty stanowiące mienie rewindykowane, zwracane z zagranicy lub za granicę,
- 5) dokumenty i akta,
- 6) pomoce naukowe przywożone dla szkół oraz instytucji i zakładów naukowych,
- 7) wydobyte i przywożone przez polskie statki morskie lub przez statki obce w czarterze polskim zasoby morza lub dna morskiego, jak również przetwory z nich wytworzone na morzu, oraz wywożone materiały, przeznaczone do wydobycia tych zasobów i ich przetworzenia,
- 8) towary celne, które przed wydaniem do obrotu na polskim obszarze celnym uległy zniszczeniu lub przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa.

2. Przywóz i wywóz środków płatniczych, papierów wartościowych i książeczek oszczędnościowych oraz ich przewóz przez polski obszar celny nie podlegają zarówno należnościom celnym, jak i ograniczeniom wynikającym z niniejszej ustawy.

3. Minister Handlu Zagranicznego określi w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres i tryb stosowania zwolnień od obowiązku posiadania pozwolenia na przywóz i wywóz oraz od cła, w odniesieniu do towarów wymienionych w ust. 1,
- 2) inne oprócz wymienionych w ust. 1 wypadki zwolnień od obowiązku uzyskania pozwolenia na przywóz i wywóz oraz od cła.

4. Minister Handlu Zagranicznego może zwalniać w poszczególnych wypadkach od obowiązku posiadania pozwolenia na przywóz i wywóz towarów oraz od należności celnych towary, a w szczególności:

- 1) pierwszej potrzeby,
- 2) niezbędne do rozwoju krajowego przemysłu lub rolnictwa,
- 3) stanowiące pomoc humanitarną,

jeżeli tego wymagają względy gospodarcze lub społeczne kraju; uprawnienie to może przekazać, w drodze rozporządzenia, organom administracji celnej.

Rozdział 3

Obowiązki celne.

Art. 21. 1. Obrót towarowy z zagranicą może odbywać się tylko przez przejście graniczne przeznaczone i otwarte dla ruchu granicznego.

2. Obrót towarowy przez inne przejście może odbywać się za zezwoleniem urzędu celnego, niezależnie od zezwoleń wymaganych na takie przejście na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 22. 1. Kto przekracza granicę państwową, jest obowiązany zgłosić się w granicznym miejscu odprawy celnej i dostarczyć oraz zgłosić do odprawy celnej wszystkie przewożone z sobą towary, nie wyłączając przedmiotów osobistego użytku.

2. Odprawa celna i inne czynności z zakresu kontroli celnej mogą być dokonywane w czasie ruchu środka przewozowego w kraju lub — jeżeli umowa międzynarodowa na to zezwala — na terytorium sąsiedniego państwa. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 23. Kto przewozi przez granicę państwową towary, jest obowiązany dostarczyć je do granicznego miejsca odpraw celnych oraz przedstawić urzędowi celnemu dokumenty dotyczące ich przewozu.

Art. 24. 1. Od chwili przybycia środka przewozowego na polski obszar celny do zakończenia odprawy celnej i od rozpoczęcia odprawy celnej do chwili opuszczenia przez środek przewozowy polskiego obszaru celnego wstęp do niego jest dozwolony tylko funkcjonariuszom urzędów celnych i organów ochrony granic, a innym osobom — jedynie za zezwoleniem urzędu celnego.

2. Po przybyciu statku morskiego lub powietrznego do portu kapitan (dowódca) statku lub pośrednik przewoźnika jest obowiązany zgłosić urzędowi celnemu wszystkie przywiezione towary z wyszczególnieniem towarów przeznaczonych do wyładunku, a przed wyjściem statku z portu — wszystkie towary załadowane.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do innych publicznych środków przewozowych.

4. Zmiana miejsca postoju środka przewozowego, który przybył z zagranicy lub udaje się za granicę, oraz jego wyjazd ze stacji, wyjście z portu lub odlot wymaga zezwolenia urzędu celnego.

Art. 25. 1. Zmiana ładunku podczas przewozu towarów między granicą państwową a granicznym miejscem odpraw celnych jest bez zezwolenia urzędu celnego niedozwolona.

2. Przeładunku towarów podczas przewozu pomiędzy granicą państwową a granicznym miejscem odpraw celnych wolno dokonywać tylko w wypadku nagłej konieczności oraz pod dozorem celnym. Przewoźnik obowiązany jest w takim wypadku zawiadomić o tym graniczny urząd celny i może przystąpić do przeładunku w obecności przedstawiciela tego urzędu. Rozpoczęcie przeładunku bez udziału przedstawiciela urzędu celnego dopuszczalne jest tylko w wypadkach nie cierpiących zwłoki, spowodowanych awarią.

3. O przymusowym lądowaniu na polskim obszarze celnym statku powietrznego przelatującego przez ten obszar, przylatującego z zagranicy lub odlatującego za granicę dowódca statku obowiązany jest zawiadomić najbliższy urząd celny lub organ Milicji Obywatelskiej albo organ ochrony granic. Wznówienie lotu może nastąpić tylko za zezwoleniem jednego z tych organów, który może skierować statek odlatujący za granicę do wskazanego portu w celu dokonania ponownej kontroli celnej.

4. O zrzuceniu na polskim obszarze celnym jakiegokolwiek przedmiotu ze statku powietrznego przelatującego przez ten obszar, przylatującego z zagranicy lub odlatującego za granicę dowódca statku obowiązany jest zawiadomić drogą radiową zarząd najbliższego portu lotniczego, a ponadto — przy pierwszym lądowaniu — najbliższy urząd celny.

Art. 26. 1. Kto znalazł lub nabył towary:

- 1) pochodzące z awarii statku, wyrzucone przez morze lub wylowione z morza,
- 2) pochodzące z ładunku przewożonego między granicą państwową a granicznym miejscem odpraw celnych,
- 3) przywiezione z zagranicy i dopuszczone na polski obszar celny z zastrzeżeniem powrotnego ich wywozu lub z innymi zastrzeżeniami,

powinien zawiadomić o tym najbliższy urząd celny.

2. Jeżeli zgodnie z odrębnymi przepisami o znalezieniu towaru, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia się inny organ państwowy, obowiązek zawiadomienia urzędu celnego spoczywa na tym organie.

3. Zwrot znalezionej rzeczy osobie, której zaginęła (ust. 1 pkt 3), zwalnia od obowiązku zawiadomienia urzędu celnego.

Art. 27. Minister Handlu Zagranicznego określi w drodze rozporządzenia tryb sprawowania kontroli celnej oraz szczegółowe obowiązki osób przekraczających granicę, a także przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych, spedycyjnych i przewozowych, jak również zarządów portów.

Rozdział 4

Organy administracji celnej.

Art. 28. 1. Organami administracji celnej są:

- 1) Główny Urząd Celny podległy bezpośrednio Ministrowi Handlu Zagranicznego,
- 2) urzędy celne podległe Głównemu Urzędowi Celny.

2. Minister Handlu Zagranicznego:

- 1) ustala organizację Głównego Urzędu Celny,
- 2) w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami tworzy i znosi urzędy celne.

3. Głównym Urzędem Celny kieruje Prezes, powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministra Handlu Zagranicznego.

4. Prezes Głównego Urzędu Celny określa organizację urzędów celnych.

Art. 29. 1. Do zadań organów administracji celnej należy:

- 1) sprawowanie kontroli celnej obrotu towarowego z zagranicą,
- 2) wymiar i pobór należności celnych,
- 3) zwalczanie i ściganie przestępstw i wykroczeń w zakresie ustalonym ustawą karną skarbową,
- 4) współpraca z organami celnymi innych państw,
- 5) wykonywanie czynności zleconych odrębnymi przepisami.

2. Organy administracji celnej, sprawując kontrolę celną, mogą dokonywać potrzebnych w tym zakresie czynności, a zwłaszcza:

- 1) sprawować dozór nad towarami celnymi oraz miejscami odpraw celnych,
- 2) przeprowadzać rewizję celną towarów przywożonych z zagranicy i wywożonych lub przeznaczonych do wywozu za granicę, a także środków służących do przewozu, oraz przeszukiwać pomieszczenia służące do ich przechowywania,
- 3) dokonywać przeszukania osób przybywających z zagranicy lub udających się za granicę w celu sprawdzenia, czy nie przewożą one bezprawnie towarów, oraz doprowadzać te osoby do urzędu celnego na czas niezbędny dla kontroli celnej; przeszukania może dokonywać tylko osoba tej samej płci,
- 4) legitymować osoby przekraczające granicę państwową,
- 5) dokonywać czynności określonych w pkt 3 i 4 w stosunku do osób przekraczających graniczne miejsce odprawy celnej, a w czasie odpraw celnych również w stosunku do osób przekraczających wewnętrzne miejsce odpraw celnych,
- 6) otwierać z udziałem organu pocztowego przesyłki listowe wyłącznie w celu sprawdzenia, czy nie zawierają one towaru podlegającego ograniczeniom obrotu towarowego z zagranicą albo należnościom celnym,
- 7) badać dokumenty przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych, spedycyjnych i przewozowych oraz zarządów portów, dotyczące przewozu ludzi i towarów przez granicę państwową,
- 8) sprawdzać, czy nie naruszono warunków, pod którymi udzielono zwolnień od ograniczeń albo od uiszczenia należności celnych,
- 9) wchodzić na tereny i do pomieszczeń w związku z wykonywaniem czynności w zakresie kontroli celnej.

Art. 30. 1. Organy administracji państwowej oraz jednostki gospodarki społecznej obowiązane są współdziałać z organami administracji celnej i udzielać im pomocy w wykonywaniu ich zadań.

2. Rada Ministrów określa zasady współdziałania organów administracji celnej z innymi organami administracji państwowej i jednostkami gospodarki społeczno-nej oraz zakres świadczeń tych organów i określonych jednostek gospodarki społeczno-nej na rzecz organów administracji celnej.

3. Minister Handlu Zagranicznego w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami może zlecać innym organom administracji państwowej lub jednostkom gospodarki społeczno-nej wykonywanie niektórych czynności należących do zakresu działania organów administracji celnej.

4. Organom administracji państwowej i jednostkom gospodarki społeczno-nej przy wykonywaniu czynności zleconych przysługują w zakresie tych czynności prawa i obowiązki organów administracji celnej.

Art. 31. Minister Handlu Zagranicznego ustala zasady przydziału i wzory umundurowania funkcjonariuszy organów administracji celnej.

Rozdział 5

Postępowanie celne.

Art. 32. Postępowanie celne prowadzi urząd celny, do którego towar dostarczony, jeżeli przepisy wydane na podstawie niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 33. 1. Towary dostarczone do urzędu celnego powinny być zgłoszone do odprawy celnej z podaniem zgodnie z art. 36 rodzaju odprawy, która ma być dokonana.

2. Podczas odprawy urząd celny ustala rodzaj i ilość przewozonego towaru, sprawdza, czy na jego przewóz przez granicę państwową jest wymagane pozwolenie, oraz ustala wysokość należności celnych.

Art. 34. Towar może być zgłoszony do odprawy celnej:

- 1) przez osobę, w której posiadaniu się znajduje, lub przez osobę, która wykaże swoje prawo rozporządzenia tym towarem,
- 2) z upoważnienia osób, o których mowa w pkt 1 — przez przedsiębiorstwa wymienione w art. 44 oraz z upoważnienia kapitana statku — przez uprawnionego przedstawiciela lub pośrednika przewoźnika,
- 3) w wypadkach przewidzianych w przepisach wydanych na podstawie niniejszej ustawy — przez innego pełnomocnika niż wskazany w pkt 2.

Art. 35. Towar celny przywieziony z zagranicy, nie zgłoszony w terminie do odprawy celnej przez osoby określone w art. 34, zgłasza z urzędu przewoźnik, a jeżeli towar złożono w magazynie celnym — zarząd magazynu. Zgłaszający z urzędu nie ma obowiązku dołączenia pozwolenia na przywóz towaru z zagranicy.

Art. 36. W postępowaniu celnym stosuje się następujące rodzaje odpraw celnych:

- 1) ostateczną,
- 2) warunkową,
- 3) przekazową,
- 4) złożenie towaru na skład.

Art. 37. Odprawie celnej ostatecznej podlega towar celny na stałe przywożony z zagranicy na polski obszar celny lub na stałe wywożony z tego obszaru za granicę.

Art. 38. 1. Odprawie celnej warunkowej podlega towar celny przywożony z zagranicy na polski obszar celny, jeżeli w oznaczonym okresie ma być z powrotem wywieziony za granicę, jak również towar celny z tego obszaru za granicę wywożony, jeżeli w oznaczonym okresie ma być z powrotem przywieziony.

2. Odprawa warunkowa wymaga:

- 1) zezwolenia urzędu celnego oraz
- 2) wpłacenia kwoty równej wysokości cła tytułem jego zabezpieczenia, a jeżeli przywóz lub wywóz towarów wymaga pozwolenia — wpłacenia również kwoty równej 50% krajowej wartości towaru tytułem zabezpieczenia wykonania obowiązku powrotnego jego wywozu lub przywozu. Zabezpieczenie nie jest wymagane, jeżeli zobowiązany jest Skarb Państwa lub inna państwowa osoba prawna.

3. Odprawa warunkowa staje się ostateczną, jeżeli w oznaczonym okresie towaru celnego nie przywieziono z powrotem na polski obszar celny lub z tego obszaru nie wywieziono albo jeżeli zostały naruszone inne warunki, na podstawie których zezwolono na odprawę warunkową; w wypadku tym powstaje obowiązek uiszczenia należności celnych obliczonych według zasad określonych w ust. 2 pkt 2, jak również uiszczenia kary za zwłokę, w razie gdy zgodnie z przepisami niniejszej ustawy nie pobrano odpowiedniej kwoty na poczet należności celnych.

Art. 39. 1. Odprawie celnej przekazowej podlega towar celny, który ma być przewieziony z jednego urzędu celnego do innego urzędu celnego w celu dokonania dalszych czynności przewidzianych w niniejszej ustawie.

2. Kto przewozi przekazany towar celny, przywieziony z zagranicy lub z powrotem za granicę wywożony, jest obowiązany dostarczyć go do urzędu celnego wskazanego w dokumencie przekazowym, a w razie niedostarczenia uiścić należności celne wymierzone według zasad określonych w art. 38 ust. 2 pkt 2 oraz karę za zwłokę. Przepis o obowiązku uiszczenia kwoty równej 50% krajowej wartości towaru i kary za zwłokę nie ma zastosowania do towarów, które zaginęły w czasie przewozu. W razie dostarczenia towaru po upływie określonego terminu osoba zobowiązana do jego dostarczenia powinna uiścić karę za zwłokę.

3. Kto przewozi towar celny przekazany po dokonaniu odprawy celnej do wywozu za granicę, powinien dostarczyć go do wskazanego w dokumencie przekazowym urzędu celnego; w razie niedostarczenia towaru odprawę celną uznaje się za niebyłą.

Art. 40. Towar podlega złożeniu na skład, jeżeli jest przeznaczony do czasowego przechowywania w składzie celnym.

Art. 41. 1. Towar zgłoszony do odprawy celnej podlega rewizji celnej.

2. Do uczestnictwa w rewizji towaru celnego wzywa się osobę, która zgłosiła go do odprawy, a gdy to nie jest możliwe, rewizję przeprowadza się w miarę możliwości w obecności przedstawiciela zarządu magazynu celnego, przewoźnika lub spedytora, zależnie od tego, kto z nich nadzoruje towar i ponosi za niego odpowiedzialność.

Art. 42. 1. Wolne od rewizji celnej są:

- 1) na zasadzie wzajemności:
 - a) przedmioty określone w art. 19 ust. 1 pkt 1—3,

b) opatrzone pieczęcią przesyłki urzędowe przesyłane do obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych w Polsce oraz przez nie wysyłane,

2) opatrzone pieczęcią przesyłki urzędowe, przesyłane między Ministerstwem Spraw Zagranicznych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a polskimi przedstawicielstwami dyplomatycznymi, urzędami konsularnymi i misjami specjalnymi za granicą.

2. Minister Handlu Zagranicznego może:

1) określić w drodze rozporządzenia inne wypadki zwolnień od rewizji celnej,

2) zezwolić na odstąpienie od rewizji celnej w poszczególnych wypadkach.

Art. 43. Kto zgłasza towar do odprawy celnej, obowiązany jest przygotować go do rewizji celnej, a w szczególności rozpakować i po dokonaniu rewizji zapakować do dalszego przewozu.

Art. 44. Przedsiębiorstwa trudniące się przewozem towarów przez granicę państwową oraz przedsiębiorstwa spedycyjne obowiązane są na żądanie urzędów celnych dokonywać czynności związanych z odprawą i załatwiać formalności celne.

Art. 45. Towar przywożony z zagranicy można dopuścić do obrotu na polskim obszarze celnym, a wywożony z tego obszaru wywieźć za granicę tylko po dokonaniu odprawy celnej i jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej, za pozwoleniem na przywóz lub wywóz oraz po uiszczeniu należności celnych ciążyących na tym towarze.

Art. 46. 1. Cło wymierza się według stanu towaru w dniu zgłoszenia go do odprawy celnej oraz według stawek w tym dniu obowiązujących.

2. W razie niedostarczenia towaru celnego do kontroli celnej lub usunięcia go spod kontroli, cło wymierza się według stawek obowiązujących w dniu, w którym towar należało dostarczyć lub w którym go usunięto, albo — jeżeli dni tych nie można ustalić — w dniu, w którym ujawniono niedostarczenie lub usunięcie towaru.

Art. 47. 1. O dokonaniu wymiaru należności celnych wywozowych zawiadamia się nadawcę towaru.

2. O dokonaniu wymiaru należności celnych przywozowych zawiadamia się:

1) w handlowym obrocie towarowym z zagranicą — osoby lub jednostki organizacyjne dokonujące tego obrotu,

2) w niehandlowym obrocie towarowym z zagranicą — adresata lub osobę upoważnioną do odbioru towaru.

3. Osoby wymienione w ust. 1 i 2 obowiązane są uiszczyć należności celne w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

Art. 48. Od należności celnych nie uiszczonych w terminie pobiera się odsetki w wysokości 12% w stosunku rocznym.

Art. 49. 1. Zmiana wymiaru cła poza wypadkami, wynikającymi z rozstrzygnięcia na skutek wniesionego środka prawnego, może nastąpić nawet po dopuszczeniu towaru do obrotu na polskim obszarze celnym lub po wywiezieniu za granicę — tylko w razie ujawnienia oczywistych omyłek.

2. O zmianie wymiaru cła wywozowego zawiadamia się nadawcę towaru, przywozowego zaś — osobę, która towar otrzymała, wzywając zarazem do uiszczenia nie pobranego cła w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. Nadpłatę cła zwraca się jednocześnie z zawiadomieniem o zmianie wymiaru.

Art. 50. 1. Pobrane należności celne zwraca się osobie uprawnionej:

1) jeżeli stwierdzono, że były one nienależne,

2) jeżeli pobrano je od towaru przeznaczonego na wywóz, a towar przed wywiezieniem z polskiego obszaru celnego uległ zniszczeniu, lub gdy osoba, która zgłosiła towar do odprawy celnej, zrezygnowała z jego wywozu.

2. Należności celne określone w ust. 1 zwraca się z urzędu; od zwracanych należności celnych nie płaci się odsetek.

Art. 51. 1. Zwraca się należności celne pobrane od towarów przywiezionych z zagranicy w postaci surowców, materiałów, półfabrykatów lub elementów kooperacyjnych, zużytych przy wyrobie towarów wywiezionych w handlowym obrocie towarowym z zagranicą.

2. Można zwrócić pobrane należności celne w razie powrotnego przywozu na polski obszar celny towaru uprzednio wywiezionego oraz wywozu towaru uprzednio przywiezionego.

3. Minister Handlu Zagranicznego, w drodze rozporządzenia, określa:

1) zasady, tryb i termin zwrotu należności celnych od towarów wymienionych w ust. 1,

2) wypadki, zakres, tryb i termin zwrotu należności celnych od towarów wymienionych w ust. 2.

4. Od zwracanych należności celnych nie płaci się odsetek.

5. Przepisów ust. 1 i ust. 3 pkt 1 nie stosuje się do zwrotu należności celnych określonego w odrębnych przepisach.

Art. 52. 1. Nie można wydać decyzji w sprawie ustalenia wysokości wymiaru należności celnych, jak również dokonać zwrotu należności celnych po upływie 2 lat od dnia, w którym powstał obowiązek uiszczenia tych należności lub w którym nadpłata powstała; jeżeli dnia powstania obowiązku uiszczenia należności celnych nie da się ustalić, bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia następnego roku po roku, w którym powstał obowiązek.

2. Należności celnych ustalonych w decyzji można dochodzić w ciągu 2 lat, licząc od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna.

3. Bieg przedawnienia, o którym mowa w ust. 2, przerywa:

1) odroczenie terminu płatności,

2) rozłożenie na raty,

3) wszczęcie egzekucji.

4. Po każdym przerwaniu przedawnienie biegnie na nowo począwszy od terminu:

1) ustalonego w decyzji o odroczeniu,

2) wniesienia ostatniej wpłaty,

3) ściągnięcia ostatniej wpłaty w trybie egzekucji administracyjnej lub stwierdzenia przez organ egzekucyjny, iż egzekucja stała się bezskuteczna.

5. W stosunku do jednostek gospodarki społecznej terminy, o których mowa w ust. 1 i 2, wynoszą odpowiednio jeden rok.

6. Należności celnych od towarów nie dostarczonych do kontroli celnej lub spod tej kontroli usuniętych nie można dochodzić po upływie 5 lat licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło niedostarczenie towaru do kontroli celnej lub usunięcie go spod tej kontroli. W tych wypadkach nie stosuje się przepisów ust. 1—5.

7. Przedawnienie uwzględnia się z urzędu.

Art. 53. 1. Towary celne nie podjęte w terminach ustalonych w przepisach wydanych na podstawie art. 55 podlegają sprzedaży z zastrzeżeniem art. 5 ust. 5. Sprzedaży dokonują urzędy celne na zasadach i w trybie przewidzianych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji; sprzedaży towarów złożonych do depozytu w urzędzie celnym dokonuje się bez dodatkowego zawiadomienia o tym osób uprawnionych do podjęcia towaru.

2. Należności celne od towarów określonych w ust. 1 przywiezionych z zagranicy bez wymaganego stosownie do art. 11 pozwolenia zwiększa się o kwotę równą wysokości 50% krajowej wartości towaru.

3. Z kwoty uzyskanej ze sprzedaży pokrywa się w następującej kolejności:

- 1) koszty sprzedaży,
- 2) koszty przewozu, przeładunku i składowe,
- 3) należności celne,
- 4) należności obciążające towary z mocy innych przepisów.

4. W razie gdy uzyskana ze sprzedaży kwota nie pokrywa należności celnych, roszczenie o uiszczenie należności celnych nie pokrytych wygasa.

5. Nadwyżkę pozostałą po pokryciu kosztów i należności wymienionych w ust. 3 zwraca się z zachowaniem przepisów dewizowych osobie uprawnionej do jej otrzymania. Nadwyżka przechodzi na własność Skarbu Państwa, jeżeli ze względu na brak adresu lub z innych względów nie można jej przekazać, a osoba uprawniona nie zgłosi się po jej odbiór w ciągu 1 roku od dnia zawiadomienia o sprzedaży towarów lub od dnia stwierdzenia niemożności doręczenia zawiadomienia.

Art. 54. Osoby przebywające za granicą powinny wskazać adres dla doręczeń w kraju; w razie nieuczynienia tego, mimo pouczenia przez organ administracji celnej, pismo wysłane pod ostatnio znanym adresem w kraju lub, jeżeli adresu tego nie ma, podane do wiadomości przez wywieszenie na okres 14 dni w budynku organu administracji celnej uważa się za doręczone.

Art. 55. Minister Handlu Zagranicznego określi w drodze rozporządzenia:

- 1) zasady i tryb odprawy celnej, terminy zgłoszenia towarów do odprawy celnej oraz terminy ich podjęcia po odprawie celnej, jak również skutki niepodjęcia towarów w terminie określonym,
- 2) zasady i tryb udzielania zezwoleń na odprawę warunkową, wypadki zwolnień od pobierania zabezpieczenia oraz wysokość i sposób obliczania kar za zwłokę,
- 3) zasady i tryb dopuszczenia towarów do obrotu na polskim obszarze celnym lub do wywozu za granicę przed uiszczeniem należności celnych, odraczania terminu uiszczania należności celnych, rozkładania ich na raty oraz umarzania należności celnych nieściągalnych,
- 4) zasady i tryb odprawy celnej towarów odprawionych ostatecznie w wypadkach powrotnego przywozu na polski obszar celny towaru uprzednio wywiezionego oraz wywozu z tego obszaru towaru uprzednio przywiezionego,
- 5) zasady i warunki przewozu towarów przekazywanych do wskazanego urzędu celnego dla dokonania określonych czynności celnych,
- 6) zakres obowiązków osób zgłaszających towar do odprawy celnej,
- 7) zasady przechowywania towarów celnych w magazynach celnych,
- 8) zasady i tryb odprawy celnej towarów złożonych na skład w wypadku wywożenia ich ze składu celnego.

Art. 56. 1. Ministrowie Handlu Zagranicznego oraz Obrony Narodowej określają zasady i tryb odprawy celnej okrętów wojennych i wojskowych statków powietrznych oraz ich załóg.

2. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Handlu Zagranicznego określają sposób przewozu ludzi i towarów celnych przez granicę państwową wszelkimi środkami przewozowymi.